

El full sense ruta d'Abdullah Öcalan

Tancat a la presó d'alta seguretat d'Imrali, el líder del Congrés per la llibertat i la democràcia al Kurdistan (Kadek, ex-PKK), Abdullah Öcalan, feia públic a principi de juliol el "full de ruta" dels kurds de Turquia, inspirant-se en el Full de Ruta araboisraelià, per trobar una solució al problema kurd. Després de recordar les seves iniciatives per aturar la guerra al Kurdistan turc, que ha costat la vida a més de 36.000 persones en els darrers quinze anys, Öcalan proposava en el seu "full de ruta" set mesures que el Govern turc havia d'emprendre si volia eradicar definitivament la guerrilla kurda i consolidar la democràcia a Turquia.

Dins del paquet de mesures legals destaca el reconeixement oficial de l'existència dels kurds a Turquia, el dret a l'educació en kurd i a disposar d'emissions de radiotelevisió en llengua kurda. La Constitució turca hauria de garantir igualment el dret d'expressió i d'associació sense límits. El líder del Kadek també suggeria mesures per la "normalització" de les regions kurdes, com el retorn dels guerrillers, dels exiliats polítics i de tots els habitants que ho desitgin als pobles destruïts per l'exèrcit. Finalment, demanava la desmobilització definitiva dels grups paramilitars propers al Govern. Es tracta, al capdavant, de mesures no gaire diferents dels "criteris de Copenhagen" que Turquia hauria de respectar per poder integrar-se en la Unió Europea.

El document del Kadek, publicat a Europa pel diari *Özgür Politika*, també proposa la creació de dos comitès separats per garantir l'aplicació del "full de

ruta". Seguint el model liderat per Desmond Tutu a Sud-àfrica, el primer dels comitès comptaria amb la participació de figures destacades del món intel·lectual i polític. Aquest hauria d'estudiar les condicions necessàries per facilitar l'èxit del "full de ruta". El segon comitè, format per intel·lectuals, partits polítics i ONG, serviria de mediador per resoldre l'anomenada "qüestió kurda". En aquest sentit, el partit pro-kurd DEHAP, estaria cridat a representar un paper central.

El silenci d'Ankara. Segons el mateix document, el Govern turc tenia fins l'1 de setembre per pronunciar-se a favor o en contra d'iniciar unes converses de pau que podrien donar els primers resultats concrets el 2005. Si aquest es negava a acceptar els principis del "full de ruta", la treva s'acabaria i la "guerra" tornaria. Tanmateix, les autoritats d'Ankara no han fet ni una cosa ni l'altra. Senzillament han preferit ignorar la proposta, interpretada com un signe de feblesa de la part del Kadek.

Només uns dies després de fer-se públic el "full de ruta" d'Öcalan, Turquia i els Estats Units es reunien per trobar un acord per lluitar conjuntament contra les bases del Kadek, uns 5.000 guerrillers, situades al nord de l'Iraq. Turquia esperava que l'amenaça d'una intervenció militar nord-americana contra les bases del Kadek portaria els guerrillers kurds a acceptar l'amnistia, la vuitena des del 1984, oferta aquest estiu pel Govern. L'ofensiva legal d'Ankara, però, ha estat un fracàs. Els tres centres de "rehabilitació" situats a prop de la frontera iraquiana-

El "full de ruta" del líder de l'ex-PKK no ha trobat cap resposta per part del Govern turc. L'anunci de la fi de la treva unilateral vigent des de feia quatre anys obre molts interrogants sobre el futur de la qüestió kurda a Turquia.

Abdullah Öcalan, màxim dirigent del Congrés per la llibertat i la democràcia al Kurdistan, ha oferit la retirada de la guerrilla kurda si el Govern turc accepta algunes mesures legals.

na estan buits. Segons les xifres oficials, un total de 211 militants del Kadek, dels quals només onze provinents dels camps instal·lats a l'Iraq, s'han lliurat a les autoritats.

Segons els responsables turcs, la raó d'aquest fracàs és la manca de mitjans per "rehabilitar" els guerrillers i integrar-los en una societat que, en alguns casos, van abandonar fa més de deu anys. Els crítics, però, assenyalen que les condicions posades per accedir al perdó són excessives i exclouen l'amnistia per als màxims dirigents de l'organització.

La llei d'amnistia, anomenada oficialment "llei de rehabilitació", proposa als militants del Kadek, en el millor dels casos, un perdó, però per a la majoria es tractaria de simples reduccions de penes condicionades al lliurament d'informacions sobre les activitats i l'organització de la guerrilla.

Malgrat la manca de resposta dels militants del Kadek, el Ministeri de l'Interior turc llançarà aviat milers de fulls volants per sobre de les bases del Kadek a l'Iraq informant sobre l'amnistia.

I ara, què? Osman Öcalan, germà del líder del Kadek empresonat des del 1999, va amenaçar l'1 de setembre amb la represa de la lluita armada si el Govern no obria negociacions basades en el "full de ruta" kurd. Des del seu refugi situat a les muntanyes de Kandil, entre la frontera de l'Iraq i d'Iran, Osman Öcalan va advertir, però, que aquest cop la lluita seria diferent. Aquesta es desplaçaria de les muntanyes del Kurdistan cap al cor de les grans ciutats de Turquia, on viuen milions de kurds desplaçats després de quinze anys de guerra bruta. La guerrilla urbana suposaria, doncs, un canvi en l'estratègia militar del Kadek, cons-

cient que la victòria sobre l'exèrcit més poderós de l'OTAN, després dels Estats Units, és impossible.

El que alguns funcionaris europeus han considerat "males notícies" per a la futura integració de Turquia a la Unió Europea, el Govern turc ho ha interpretat com un signe més de la desorientació dels líders del Kadek. De fet, Osman Öcalan va puntualitzar que les activitats armades no es reprendrien de seguida, ja que "els propers tres mesos seran decisius per a l'establiment d'una treva bilateral", i va fixar un nou termini, l'1 de desembre, per l'inici de les accions armades en cas de fracàs de la via pacífica. El "full de ruta" kurd, però, no té cap futur sense el suport, improbable, de la Unió Europea o dels Estats Units. Una possibilitat altament improbable, ja que des de l'11 de setembre del 2001, el Kadek-PKK figura en la llista d'organitzacions terroristes de la UE i dels EUA.

Paradoxalment, el futur del Kadek es podria jugar a l'Iraq. L'eliminació de les bases d'aquesta organització situades a l'Iraq es troba al centre de les negociacions entre Turquia i els EUA sobre el desplegament de tropes turques en aquest país. Malgrat els riscos que comportaria la presència turca al Kurdistan iraquiana, l'administració Bush busca desesperadament aliats per fer front al caos creixent a la zona àrab sunnita. La fi del Kadek, la presència militar al Kurdistan iraquiana i la influència política en la regió petrolera de Kirkuk són tres al·licients massa temptadors per a Ankara per no llançar-se a l'aventura iraquiana.

Tanmateix, una campanya militar turcoamericana contra el Kadek al nord de l'Iraq podria provocar tensions entre els EUA i els kurds iraquians, fins ara l'únic grup que s'ha mostrat del tot fidel a George W. Bush. La regió kurda és, a més, l'única àrea de l'Iraq que no crea maldecaps a Washington. Els falcons de la Casa Blanca hauran d'escollir, doncs, entre una aliança perillosa amb Turquia i l'acceptació de la interferència europea en la reconstrucció de l'Iraq.

Jordi Tejel